

Põhja-Saksamaal Hamburgis tutvustati Eesti ärikeskkonda

Uudis, et Eesti liitub järgmisel aastal euroruumiga, on tõstnud huvi Eesti majanduspiirkonna vastu Saksamaal. Kui vaadata Eesti ja Saksa kaubavahetust, siis on Saksamaa peale Soomet, Rootsit, Lätit ja Venemaad viienäädal kohal. Välisinvesteeringutes on Saksamaa roll Eesti majanduses tunduvalt tagasihoidlikum. Põhilised valdkonnad, kuhu investeeritakse, on finantsvahendus, töötlev tööstus ja kinnisvara.

Kuigi Saksa investorite huvi Eesti vastu on pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga tunduvalt kasvanud, on investeeringute kogusumma arvestades Saksamaa suurust suhteliselt tagasihoidlik. Samas juba praegu Saksa kapitalil Eestis tegutsevate ettevõtete tagasivõtte Eesti ettevõtluskeskkonna vastu on väga positiivne.

Saksamaa väliskaubanduskodade läbiviidavas konjunktuuriküsitluses Kesk- ja Ida-Euroopas tegutsevate Saksa ettevõtete hulgas on Eesti ettevõtluskeskkonnana kõrgelt hinnatud, 9 ettevõtet kümnest ei kahetse oma otsust ja investeeriks uuesti. Sakslastele meeldib eelkõige Eesti avatus, vähene bürokraatia, kõrge tehnoloogilise infrastruktuuri kvaliteet, lihtne maksusüsteem, samuti eestlaste keelteoskus.

Uuringu põhjal võib väita, et kindlasti oleks vaja teha rohkem teavitustööd, et innustada Saksa ettevõtteid Eesti vastu huvi tundma. Ja seda mitte ainult turustamissihtkohana, vaid pigem sillana Skandinaaviasse, teistesse Balti riikidesse ja miks mitte ka Venemaa ja Ukraina suunal. Eesti võiks huvi pakkuda ka testturna uutele innovaatilistele toodetele või siis niisätoodete tootmiskohana.

Järgmine äriseminar Hannoveris
Et julgustada Saksa ettevõtjaid aktiivsemalt Eesti suunas tegutsema, on sel aastal Põhja-Saksamaal aset leidnud juba kolm Eesti ärikeskkonda tutvust

Hamburgis toimunud äriseminaril osalenud 70 kuulaja hulgas oli ka Eesti ettevõtjaid.

vatav üritust: Elmshornis, Hamburgis ja Bremenis. Järgmisel aastal on plaanis jätkata Hannoveris. Juba toimunud üritustest võiks eriti esile tõsta majandusseminari Hamburgis, mis leidis aset paralleelselt maailma suurima laevaehitussmessiga SMM Hamburgis.

Äriseminarile oli tulnud üle 70 kuulaja. Pärast sissejuhatavat Eesti majandusminister Juhan Partsi ettekannet Skype'i teel (esmakordselt Hamburgi Tööstus- ja Kaubanduskollegiumi), tegi allkirjutatu lühikese ülevaate Eesti ärikliimast ja Saksa ettevõtte Bertelsmanni gruppi kuuluv Arvato Services ja HR Factory rääkisid

oma kogemustest Eestis. Pärast lühikest pausi jätkus üritus paneeldiskussiooniga, kus lisaks referentidele osalesid Eestis majandusministeeriumi asekantsler Ahti Kuningas, EASi juhatuse liige Maria Alajõe, Saksa-Balti Kaubanduskoja Eesti tegevjuht Tiina Martsik ja Ost- und Mitteleuropa Vereini tegevjuht dr Hanno Stöcker.

Euro pole imeravim

Paneeldiskussioonil tekkis üllatavalt elav ja huvitav keskustelu ja küsimustel ning kommentaaridel ei olnud lõppu. Küll tunti huvi riigi majandusstrateegia vastu ja euro mõjust Eesti majandusele, taheti teada meie su-

hetest naaberriikidega, küsiti toetusvõimaluste kohta ettevõtetele ja palju muud.

Kõrvu jäi kõlama, et euro ei ole kindlasti mingi imerohi ja riigi majanduse arenguks on olulisemad muud tegurid: stabiilne ja soodne majanduskeskkond, tasakaalus riigieelarve, vähene bürokraatia, lihtne maksusüsteem ja asjaajamine.

Hamburgi ürituse head kvaliteeti tõstis kindlasti asjaolu, et seminarile oli tulnud ka väike äridelegatsioon Eestist, mis andis Saksa ettevõtetele hea võimaluse sõlmida otsekontakte.

Riina Leminsky

EASi esindaja Hamburgis

Eesti parimad on Ericsson Eesti ja Tallink

7. septembril kuulutati Estonia Kontserdisaalis välja tänavuste ettevõtlusauhindade saajad. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) väljaantav Ettevõtluse Auhind 2010 läks Ericsson Eesti ASile ning Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Tööandjate Keskliidu koostatavas Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabelis 2010 tuli esimeseks Tallink Grupp AS.

EASi juhatuse esimehe Ülari Alametsa sõnul on kõigi Ettevõtluse Auhinna nominentide tegevus tõenduseks, et ka praegusel ajal on võimalik edukas olla. "Igaüks teist, kes majandussurust terve ja tugevana välja on tulnud, võib end õnnitle-

TASUB TEADA

- Konkurentsivõime edetabeli koostamise eesmärk on välja selgitada kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teistega ja hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

- 2010. aasta konkurentsivõime edetabeli koostamisel osales kokku 342 Eesti ettevõtet.

da. On põhjust rõõmustada nagu Juhan Liivi tegelane: "Jaak, kurat, jalad

põhjas!"; ütles Alamets oma kõnes ettevõtjatele.

"Peaauhinna pälvis Ericsson Eesti AS, mis võttis üle osa Elcoteq'i tootmisest, suutis kasvatada ekspordi ja on muljetavaldav lisandväärtuselt töötaja kohta, samuti tõi turule uusi tooteid ning näitas korralikku ärikasumit," iseloomustas Alamets võitjat.

"Oleme vahel arutanud, mis võiks olla Eesti Nokia. Arvame, et see võiks olla Ericsson," ütles Ericsson Eesti juht Veiko Sepp auhinda vastu võttes.

Konkursi Ettevõtluse Auhind läbiviimise eesmärk on riigipoolse tunnustuse jagamine Eesti edukatele ettevõtetele ja ettevõtlusteadlikkuse tõstmiseks.

Auhinnakategooriate parimad valisid eri valdkondade eksperdid, peaauhinna võitja kõrgetasemeline žürii majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Partsi juhtimisel.

Tiitli Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2010 sai Tallink Grupp AS, kes edestas konkurentsivõime üldedetabelis teisele kohale tulnud Mažeikiu Nafta Trading House'i 1,5 protsendiga. Tallink Grupi müügitulu ja investeeringud on 2010. aasta konkurentsivõime edetabelis konkurentsitult kõige suuremad.

Lisaks kahele peaauhinnale kuulutati konkurssidel välja võitjad kuues auhinnakategoorias ning selgitati kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted 12 majandustegevusalas. **ER**

1 Põhja-Saksamaal Hamburgis tutvustati Eesti ärikeskkonda

Eesti parimad on Ericsson Eesti ja Tallink

2 Toimetaja veerg

EÜSLi juhatuse liikmete avaldus

Oksanen "Puhastus" nüüd ka saksa keeles

3 ERSO peadirigendiks on taas Neeme Järvi

Valitsus jõudis tuleva aasta eelarve osas kokkuleppele

Lühidalt

4 Annabergis peeti 55+ Kultuuripäevi

Vanim väliseesti ajaleht Eesti Rada sai 65aastaseks

5 Müncheneri kooli lapsed käisid suvel Eestis pokudel külas

President Ilves kutsub sõnausel osalema

6 Soome-ugri muusika tutvustus Saksamaal

Ojuland: vanemapalk annab Euroopale eeskujuga

Eestlased väljaspool Eestit

Eesti pagulaskunsti suurnäitus Kumus

7 Euroopa Eestlaste Koori tegemistest

Haapsalu teatritrupp annab Bonnis kontsertetenduse

8 Kuulutused ja teated

Pilk ette

Eelteated EÜSLi jõulupidudest

Toimetaja veerg

Eesti Vabariigi taasiseseisvumise 19. aastapäeva tähistati tänavu 20. augustil suure Ühtelaulmisega. Ühtelaulmine oli üle-eestiline üritus, kus ürituse eestvedaja Artur Talviku sõnul ühendati kaks Eesti olulist kaubamärki – infotehnoloogia ja laulmine. Põltsamaa Sõpruse pargis esitas ühendkoor armastatud Eesti dirigentide juhtimisel kaheksa tuntud isamaalist laulu, mida kogu eesti rahvas sai kodudes televisiooni vahendusel kaasa laulda. Üle Eesti ja ka mujal maailmas eestlaste kogukondades olid moodustatud laulupunktid, ja nende lauljate tegemisi sai jälgida otse-etrise televisiooni vahendusel. N-ö peastaap oli Tallinnas Vabaduse väljakul, kuhu sai ühte laulma koguneda pealinna ja selle lähiümbruse rahvas.

Vabaduse plats oli inimesi täis – üks kõigil oli meeles ülivõimas öölaulupidu Märkamisaeg 2008. aastast, tuldi kohale nii uudishimust kui ka soovist koos kaasmaalastega ühiselt laulda. Meeleolu oli vabariigi aastapäevale kohaselt ülev ja renoveeritud Vabaduse väljak sellise ürituse jaoks igati sobiv. Inimesi polnud ka nii palju, et poleks saanud Vabadussamba jalamil ära käia ja üritusel kohalkäimisest ülesvõtet teha.

Kas üritus ka infotehnoloogilisel korda läks, nii nagu korraldajad lootsid, on raske öelda – kohati jäi tunne, et tegemist oli n-ö proovietteastega, sest tehnilisi viperusi jagus. Laulusõnad, mis suurel ekraanil jooksid, jõudsid kohapeal lauljateni paarisekundilise hilinemisega, nii et laulurahvas, kel kõikide esitamisele tulnud laulude sõnad peas polnud, pidid vahepeal lihtsalt suud maigutama. Kuna tegu oli otseülekanedega, sai platsitais inimesi laulude vahel eetrise antud reklaamipausil teada, millist pesupulbrit valida või kust odavamalt kaupa saab – ka seda kritiseeriti. Esitamisele tulnud laulud olid "lihtrahva" jaoks natukene raskepärased, näiteks laulu "Ta lendab mesipuu poole" peetakse ka õppinud koorilauljate jaoks parajaks pähklik. Ehk seetõttu osutuski paljudele kõige meeldejälvamaks viimase esitamisele tulnud ja koos tantsitud "Kaera-Jaan", mis näitas, et ühtelaulmise kõrval saab eestlane hästi hakkama ka ühtetantsimisega. Eks viriseda saab alati – seegi on laulmisinu kõrval eestlastele omane. Hoopis raskem on ise midagi ette võtta ja nii ära teha, et kõik rahule jääksid.

Karin Aanja

EÜSLi juhatuse liikmete avaldus

V.a EÜSLi Esinduskogu, v.a EÜSLi liikmeskond,

käesolevaga anname teada, et allakirjutanud – EÜSLi juhatuse liikmed Mare Rahkema (II asetäitja), Merike Miländer (sekretär) ja Maarika Remmert (kassier) – soovime EÜSLi juhatusest tagasi astuda.

Põhjuseks rohkem kui poolteist aastat tagasi üles kerkinud ja siiani lahendamata erimeelsused EÜSLi juhatuse olemuse teemadel (BGB § 26) ning sellest tulenev infopuudus ja juhatuse kolme liikme ignoreerimine EÜSLi jooksvate küsimuste käsitlemisel.

22.03.2009 juhatuse koosoleku protokollist:

Esimees Maie Kisis-Vainumäe:

Ühingu esimees ja aseesimees peavad isikliku varaga vastutama ühingu toimiva eest. Esimehel on õigus eirata juhatuse hääleteenamusega langetatud otsuseid.

I abiesimees Meeli Bagger: Saksariigi seaduste (BGB §26) järgi koosneb EÜSLi juhatuse esimehest ja esimehe asetäitjast.

Jurist Kristel Degeneri selgitus BGB § 26 juurde:

"Esmalt tuleb eristada n-ö kahte juhatust. Üks on see, kes seltsi tege-

vust juhib, ja teine see, kes vastavalt BGB § 26 järgi seltsi esindab.

EÜSLil on põhikiri, mis paneb paika seltsi ja tema organite kohustused ja õigused. Põhikirja § 9 on kirjas, et seltsi juhatuse koosseis viiest inimesest. Nende viie inimese õigused ja kohustused on lähemalt kirjeldatud seltsi põhikirja § 10. Seal seisab, et juhatust juhib seltsi tegevust. Seda saab ta teha juhatuse vastu võetud otsuste alusel. Otsuste vastu võtmiseks on vaja vastavalt § 11 tavalist hääleteenamust.

Mis puudutab EÜSLi esindamisesse kohtu ees ja kohtuväliselt (BGB § 26), siis siin on EÜSLi põhikirjas kindlaks määratud, et see pädevus on kahel inimesel – esimehel ja aseesimehel. Nemad on kantud ka seltsiregistrisse.

See on väga tavaline, et kaks inimest valitakse seltsi väljaspool esindama. (Kui põhikirjas midagi kirjas ei ole, siis ütleb seadus, et ka ühest esindajast jätkub). See regulatsioon on vajalik.

Näiteks, kui selts kaevatakse kohutusse, siis on olemas konkreetne isik, kellele hagi saata.

Või kui selts sõlmib lepingu, siis on samuti konkreetne inimene lepingupartner, kes esindab seltsi. Loogiline ju, et seltsi ennast ei saa kõnetada ja teisel poolel ei ole "zumutbar"

kõigi juhatuse liikmete poole pöörduda. Seepärast ka see eristus "engerer Vorstand" und "erweiterter Vorstand".

Niisiis ei ole registrikaardile mittekantud kolme juhatuse liikme näol kindlasti mitte tegemist lihtsalt nõuandva kolleegiumiga, vaid ikka hääleõigusliku juhatusega seltsi juhtimiseks...

Pea kahe aasta jooksul, mil valiti uus EÜSLi juhatuse koosseis, on toimunud vaid kaks juhatuse koosolekut.

Juhatuse kolm liiget on saanud kolmel korral e-posti teel tagantjärele ja üldsõnalist infot. Needki otsused, mis on juhatuse koosolekul langetatud, on kas täitmata või lahendatud mitte vastavalt otsustele.

Esimees on selle aja jooksul tegeutsenud lähtudes omapoolsest BGB § 26 tõlgendusest.

Leiame, et selles situatsioonis ei saa me midagi ühingu heaks või nimel teha. Samas kui Esinduskogu valitud juhatuse liikmetena lasub meil vastutus EÜSLi hea käekäigu eest.

Lugupidamisega,
Mare Rahkema
Maarika Remmert
Merike Miländer

Köln, 10.09.2010

MAKSUD

- Palume lugejaid, kellel on veel **2010. aastakäigu Eesti Raja** eest tasumata, teha ülekanne kontole Estn. Volksgem. in der BRD Eesti Rada Deutsche Bank Hamburg BLZ 20070024 Konto 440011504 Koodid ülekanne tegemiseks välismaalt: IBAN: DE64200700240440011504 BIC: DEUTDEBHAM Verwendungszweck. Abo Eesti Rada 2010 Aastatellimus maksab € 25,00
- Samuti palume, kellel on 2010. aasta eest tasumata **EÜSLi liikmemaks**, teha ülekanne kontole: Estn. Volksgem. in der BRD Postbank Hannover BLZ 25020030 Konto 148818301 Verwendungszweck. Mitgliedsbeitrag 2010 Liikmemaks aastaks on € 20,00; pensionäridele ja üliõpilastele € 10,00

KUTSE

Kõigile, kel vähegi sportlikku- ja/või kaasaelamislusti!

12.–14. novembril 2010
toimub Annabergis

EÜSLi traditsiooniline kroona ja jakkolo karikaturniir ning mardidõhtu

Kohalesaamine reedel, 12. novembril alates kl 18.00, kl 19.00 ühine õhtusöök. Laupäeval kroona- ja jakkolovõistlused (jakkolovõistlused ka lastele), mardidõhtu (kostümeeritud). Laupäeva õhtul toimub leerijumalateenistus. Meie koosviibimine lõppeb pühapäeval pärast lõunasööki u kl 14.00

Kutsed saadetakse õigeaegselt laiali!

Kohtumiseni Annabergis!

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksamaal Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Piret Suidt / München
Karin Aanja Kaja Telschow / Bad Oldesloe

Vastutav toimetaja Saksamaal/ Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Euroopas 25 EUR
Maie Kisis-Vainumäe Väljaspool Euroopat 28 EUR
Tudengitele 15 EUR

Kaastöötaja/Mitarbeiter: Meeli Bagger

Toimetuse Saksamaal/ Redaktion Deutschland: EESTI RADA
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de

Toimetuse Eestis/ Redaktion Estland: Karin Aanja
Tallinna mnt 24a-11,
75201 Aruküla, Harjumaa
tel: (+372) 53 929 684
Küljendaja: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill

Kirjasaatjad:

Vally Heikkonen / Duisburg
Susan Lehesalu / Hamburg
Riina Leminsky / Hamburg
Aho Rebas / Tallinn

Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
EESTI RADA Deutsche Bank, Hamburg BLZ: 20070024 Konto nr 440011504 IBAN: DE64200700240440011504 BIC/SWIFT: DEUTDEBHAM

Kuulutused, reklaam/ Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Leinakuulutused: Kahe veeru laiusest: 1 cm kahel veerul – 5 EUR

Toimetuse jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastöid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allakirjutanud.

HELMI TAMBERGI NIMELINE STIPENDIUM

Võimalus taotleda **stipendiumi suvesemestriks 2011 ja talvesemestriks 2011/12**. EÜSLi stipendiumikomisjon võtab taotlusi vastu kuni 31. detsembrini 2010.

Stipendiumitaotlus tuleb saata aadressil:

Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
51105 Köln

Kriteeriumid stipendiumi taotlejale:

- Stipendiumi võivad taotleda eesti üliõpilased, kes on Saksamaal üles

kasvanud ja Saksamaal õppivad Eesti päritoluga tudengid.

- Stipendiumi taotleja peab olema EÜSLi liige.
- Üliõpilane ei tohi olla stipendiumi taotluse esitamisel vanem kui 27 eluaastat.
- Stipendiumi taotleja peab olema edukalt läbinud vähemalt kaks kõrgkoolisemestrit.
- Stipendiumi saab taotleda ainult esimese akadeemilise hariduse omandamiseks.
- Stipendium eraldatakse üheks õppeaastaks.

- Üksikasjalik kirjalik taotlus koos kõrgkoolis õppimist tõendavate dokumentidega tuleb esitada EÜSLi stipendiumikomisjoni esimehele.

Stipendiumikomisjon avalikustab stipendiaatide nimesid 24. veebruaril 2011 EÜSLi koduleheküljel ja ajalehes Eesti Rada.

EÜSLi stipendiumikomisjoni kuuluvad:
Maie Kisis-Vainumäe (esimees)
Tiina Kälissaar
Karin Ladva-Zoller

Oksaneni "Puhastus" nüüd ka saksa keeles

19. augustil ilmus kirjastuse Kiepenheuer & Witsch väljaandena Sofi Oksaneni "Puhastus" saksakeelse tiitliga "Fegefeuer".

Raamatu on soome keelest tõlkinud Angela Plöger. Praeguseks juba 25 keelde tõlgitud romaan jätkab oma võidukäiku maailmas, köites lugejaid oma põneva süžee, mõjuva keelekasutuse ja poeetilisusega. Eesti ja eestlaste jaoks on sellel raamatul eriline tähendus. Puhtalt Eesti-teemaline

raamat kõneleb kahe erineva tausta ja vanusega naise pettustest ja pettumustest eestlaste saatuseaastatel 1939–1951 ja esimestel aastatel pärast Eesti taasvabanemist (1991–1992), mis on edasi antud vapustavalt tundliku kirjanikusulega. Soome keeles kirjutav Sofi Oksanen (sündinud 1977 Jyväskylä, Soomes) on ema poolt eestlane ja valitseb Eesti teemat täielikult. Veel kunagi pole Eesti probleeme kirjanduslikult nii võimsalt kirjeldatud kui selles mitmete auhindadega (sh

Põhjamaade kirjanduspreemia) pärjatud raamatus. Kriitika on Oksaneni puhul olnud lausa superlatiivne, võrreldes "Puhastust" näiteks Kreeka antiiktragöödiatega, Boris Pasternaki "Doktor Živago" ja teistega.

Levitage ja soovitage seda raamatu oma saksa pereliikmetele, sõpradele ja tuttavatele. See aitab paremini mõista Eestit ja eestlasi ning on peale selle ka väga põnev ja nauditav lugemine, mis läheb hinge.

Kaja Telschow

Lühidalt

● Eesti Post andis välja 2011. aasta Euroopa kultuuripealinnale Tallinnale pühendatud postmargi. 2011. aasta Euroopa kultuuripealinnadeks on Tallinn ja Turu. Postmargi kavandamiseks korraldasid Sihtasutus Tallinn 2011 ja Eesti Post ideekonkursi. Ilmunud postmark on trükitud võidutöö järgi, mille autoriks on Heino Prunsvelt ja märgusõnaks "Lost in Tallinn". Postmark nominaalväärtusega 5.50 on trükitud trükikojas Vaba Maa. Margi tiraaž on 2 000 000.

● Siseministeriumile maakondadest saadetud tormikahjude kokkuvõttest selgus, et 8. augusti torm tekitas kokku ligikaudu 30,3 miljoni krooni eest kahju, millest erasektori kahjud moodustavad 25–26 miljonit krooni. Kõige enam sai tormis kannata Lääne-Viru maakond, kelle kahjusumma on esialgsete arvutuste kohaselt umbes 15 miljonit ning Tartu maakond, kahjusummas 3,3 miljonit krooni. Tormikahjustusi oma silmaga hindamas käinud president Toomas Hendrik Ilves ütles, et augustitorimist saab noppida vähemalt kolm tarkusetera. "Esiteks: tormiks tuleb valmis olla. Teiseks: tormilt tuleb õppida. Kolmandaks: viimane torm ei jää viimaseks," sõnas Ilves, pidades vajalikku senisest ulatuslikumat oma kohude kindlustamist ja elektrihendustest maakaabli kasutamist.

● Keskerakond, Reformierakond ja Isamaa ja Res Publica Liit (IRL) eelseisvale riigikogu valimiste valimiskampaaniale kuluva raha suurus veel ei ütle, kuid lubavad, et seekord tuleb kampaania odavam kui varem. Üheks põhjuseks on see, et erakondade rahakott pole enam nii paks kui varem, vahendas "Aktuaalne kaamera". Keskerakond avalikustab nimekirja võtmeisikud ja valimisplatvormi 8. jaanuaril ning umbes samal ajal peaks selguma ka sotsiaaldemokraatide ja IRLi nimekiri. Rahvaliidu nimekiri peaks aga selguma juba novembris. Hilissügisel saab valmis roheliste valimisplatvorm ja nemad kavatsevad kampaaniale kulutada 300 000–400 000 krooni.

● Estonian Air sõlmis uute lennukite ostu leppe Kanada lennukitootja Bombardier'ga ning täitis viimase tingimuse, mille Eesti valitsus oli seadnud lennufirma väljaostuks SAS-ilt. Lepingu järgi saab Estonian Air kaks uut lennukit kätte järgmise aasta alguses ning kolmanda ülejäärgmisel aastal. Samas annab Estonian Air aasta alguses ära kaks tähtajalise lepinguga kasutusel olevat lennukit Boeing 737-500, seega ettevõtte lennukipark tehinguga esialgu ei suurene. Estonian Airil on aga optioon veel kahe lennuki ostmiseks Bombardierilt ning ettevõtte juhi Andrus Aljase sõnul kaalutakse lennukite arvu suurendamist järgmise aasta suveks.

● USA lahtistel tennisemeistrivõistlustel katkes Kaia Kanepi võituderida veerandfinaalis, kui eestlanna kaotas ülituulistes oludes 3 : 6, 5 : 7 maailma 8. reketile venelannale Vera Zvonarjovale.

ERSO peadirigendiks on taas Neeme Järvi

ERSO 84. hooaja kontserdihooaja plaane tutvustanud Järvi ütles, et tal on hea meel selle üle, et ta jälle Eestisse peadirigendiks kutsuti. Maestro oli ERSO kunstiline juht ka aastatel 1963–1979 ning on seega seni pikima staažiga ERSO peadirigent.

Maestro Neeme Järvi.

Foto: internet

ERSO peadirigendi maestro Neeme Järvi sõnul on tegemist väga hea orkestriga ning hoolimata keerulisest rahalisest olukorrast püütakse orkestrit ning ka eesti muusikat maailmale heliplaatide ja välisreiside abil tutvustada.

"ERSO on haruldaset kõrgetasemeline kollektiiv, kui nad täna proovis teist korda mängisid Mahleri 1. sümfoonia, siis see oli nii hea," kiitis Järvi ja lisas, et orkester mängis puhtalt, korralikult ning osakab edasi anda tundelist muusikat nii, nagu dirigent muusikat tunnetab. "See on niisugune vastastikune keemia, mida on raske selgitada, aga kui see on, siis võib saavutada väga suuri tulemusi."

Kuigi Järvi sõnul on ERSO väga hea orkester, on vaja leida tingimusi ja võimalusi, et orkester esindaks meie väikest riiki. "See on kõige parem esindus, mis üldse saab olla meie riigi muusikal ja see on meie ainuke sümfooniaorkester, kus on kõige professionaalsemad muusikud kokku kogutud ja sellel on oma kindel ajalugu."

Järvi sõnul sõltub orkester nii mõnestki asjast. "Me ei saa palju viriseda, olgugi, et virisemiseks oleks põhjust. Me teame, et meie orkester on väga hea, me teame, et meie orkestril on kõige väiksemad palgad maailmas, me teame, et me peame võib-olla lahti laskma mõningaid orkestri liikmeid, sellepärast, et meil ei ole palga maksmiseks raha ja see on suur viga."

Raskele rahalisele seisule vaatamata leiab Järvi, et sellest olukorrast tuleb üle olla ning tasa ja targu oma kunsti maailmale näidata. "Me peaksime välja paistma kvaliteediga, hea kunsti näitamiseks kõige pealt oma rahvale ja siis näitama maailmale, kes me oleme."

Järvi sõnul ERSO ongi Eesti Nõukia, sest orkestril on olemas Grammy auhind. "Eks me pürgime jäl-

NEEME JÄRVI

- Sündinud 1937. aastal Tallinnas.
- Õppis Tallinna Muusikakoolis löökpille ja koorijuhtimist.
- 1955–1960 õppis Leningradi konservatooriumis orkestridirektori ametis.
- 1963 asus tööle Eesti Raadio Sümfooniaorkestri (1975. aastast Eesti Riiklik Sümfooniaorkester) peadirigendina. Samal ajal nimetati ta ka Estonia teatri peadirigendiks.
- 1976–1980 oli Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kunstiline juht ja peadirigent. Tema alga-

tusel loodi 1961. aastal Tallinna kammerorkester.

- 1980 lahkus Neeme Järvi koos perega Eestist ning asus elama Ameerika Ühendriikidesse.

- 1982. aastast on ta Göteborgi Sümfooniakomitee peadirigent. On olnud ka Jaapani Filharmooni- kute esimene külalisdirigent ja Kuningliku Soti Rahvusorkestri audirigent. Ta on Eesti Muusikaakadeemia audoktor, pälvinud sajandi eestlase tiitli.

- 1990, 1994 ja 1999 üldlaulu- peo üldjuhte.

legi sinnapoole, sest plaadistamine on kindlasti meie üks põhilisi ees- märke. Kui ma kuhugi peadirigendi- diks lähen, siis kaks asja peavad sellega kaasnema – orkestri tuntus

heliplaatide ja reise kaudu. Need kaks asja on meie orkestri põhilised ülesanded, nii et me hakkame plaadistama ja vaatame, kuhu me välja jõuame," ütles dirigent. **ERR**

Valitsus jõudis tuleva aasta eelarve osas kokkuleppele

Eesti valitsus leppis 14. septembri kabinetiinõupidamisel kokku, et 2011. aasta riigieelarve kulude maht on pisut üle 94 miljardi krooni, mis on nelja miljardi krooni võrra suurem kui käesoleval aastal.

Eelarve kasvab eelkõige üleliigsete saastekvootide müügitulude ja välisostuste parema kasutuse arvelt.

Valitsus otsustas, et hariduskulud kasvavad tuleval aastal 7,9 protsenti. Eesti riigi ja rahva jaoks on olnud haridus alati oluline, mis on riigieelarvetes kajastunud hariduskulude pideva kasvuna.

Tuleva aasta eelarves on läbi aegade kõige suurem osakaal investeeringutel. Riik plaanib inves-

teerida 16 miljardit krooni, mis on 16 protsenti rohkem kui sel aastal. Oluliselt kasvavad kohalike omavalitsuste investeeringud, mida on tuleval aastal 1 miljardi krooni jagu.

2011. aasta riigieelarve tulude maht on 90 miljardit krooni. Sel aastal lõpetab Eesti riik oma eelarveaasta tõenäoliselt ühe väikseima defitsiidiga Euroopa Liidus, milleks on 1,3% SKPst. Tuleval aastal taastuvad sissemaksed teise pensionisambasse, mille aastane kulu on 1,2 miljardit krooni. 2011. aasta eelarve defitsiit on suurusjärgus 4 miljardit krooni.

Rahandusminister Jürgen Ligi märkis, et suurimat rahulolu pakub 2011. aasta eelarvekava puhul prognoositava defitsiidi vähenemi-

ne. "Eelarvestrateegia järgi oli seatud eesmärgiks alandada defitsiiti kahe protsendini SKTst. Valitsuskabineti tänase otsuse kohaselt jääb tuleva aasta eelarve defitsiidiks 1,6 protsenti SKTst. Kokkulepped sündisid valitsuses kitsaste aegade kiuste suhteliselt valutult ja varakult," märkis Ligi.

Muu hulgas otsustas valitsus toetada kultuuripealinn Tallinn 2011 projekti 50 miljoni krooniga, millele lisandub laulu- ja tantsupeo toetus 17 miljoni krooniga. Sellele summale lisanduvad investeeringud kultuuripealinnatoomiskohade välja ehitamiseks suurusjärgus 200 miljonit krooni. Toetuse sai ka loodav Arvo Pärdi keskus. Arvo Pärdi keskus saab tuleval aastal toetust neli miljonit krooni. **ER**

Lühidalt

● Politsei tabas arvatava kurikamõrvari, kes tappis mullu 23. novembril Tallinnas Šnelli tiigi ääres pargis meteoroloog Krista Odakivi ja vigastas veel üht naist. 28aastane Vjatšeslav Bajuk oli Tallinna vanalinnas tegutseva restorani Korsaar kokk ja siirdus sinna tööle ka vahetult pärast rünnakut. Väidetavalt viis Vjatšeslavi vahistamiseni vägistamine või vägistamiskatse, kus mees ähvardas ohvrit oma varasemate "saavutustega". Naine pöördus aga politseisse ning saadud DNA-proov klappis mõrva- paigalt leituga. Prokuratuuri teatel pole praegu alust arvata, et mõrvar võis olla psüühiliselt ebastabiilne.

● Eesti teise kvartali majanduskasv ületas analüütikute ootusi, kasvades eelmise aasta sama ajaga võrreldes 3,5 protsenti ja võrreldes selle aasta esimese kvartaliga 2 protsenti. Rahandusministeri majandusprognoosijärgi kasvab SKP tänava mullusega võrreldes 2% ehk rohkem kui varem hinnatud. Eelmise prognoosi avaldas ministerium aprillis ning siis usuti, et majandus kasvab 1%. Aasta alguses prognoosis ministerium aga 0,1protsendilist langust. Samas oli ministerium sunnitud tõstma ka tööpuuduse ja hinnatõusu näitajaid.

● Eesti valitsus on langetanud põhimõttelise hoiaku kärpida rohelise energiale makstavat toetust, kärpe suurus sõltub majandusminister Juhani Partsi sõnul konkurentsiameti läbi viidavast uuringust. Ministri sõnul on elektrituru avamine, mis on loonud rohelise energia tootjatel saada suuremat hinda, mille tõttu esialgsed toetused on osutunud liigas suureks. Samas tunnistas minister, et uus toetuste skeem ei tohi olulisel määral halvendada siinset investeerimiskliimat. "Eesti vajab neid ettevõtteid, et kasutada kodumaist toorainet nii elektri kui ka sooja tootmiseks. Me ei soovi öelda, et biomass või tuuleenergia on täiesti ebavajalikud Eesti pikaajalise elektrivarustuse tagamiseks." Minister esitas ka juba esimese kalkulasiooni. "Kui me vähendame toetusi 50%, siis tähendab 6 senti kokkuhoidu kilovatt-tunnilt uuest aastast." Taastuenergia toetusi on vähendanud ka Saksamaa, Tšehhi, Hispaania ja Prantsusmaa.

● Kaheksa kuuga laekus riigieelarvesse maksudest ligi 42 miljardit krooni ehk 68 protsenti aastaks planeeritud maksurahast, mida on rohkem kui mullu samaks ajaks. Augusti lõpuks oli maksudest eelarvesse laekunud 41,7 miljardit krooni ehk 67,5 protsenti planeeritud tuludest. Aasta tagasi oli maksutululaekunud 300 miljoni krooni võrra vähem ning see moodustas aastaplaanist 65,3 protsenti. Peaminister Andrus Ansipi sõnul pole maksud ühelgi aastal nii hästi laekunud kui tänava. "Maksulaekumiste üle kurta pole põhjust, paanikat üles keerata ka mitte," ütles Ansip.

● 1. juulist kuni 30. juunini 2011 peavad tarbijale pakutavate kaupade ja teenuste hinnad Eestis olema esitatud nii kroonides kui ka eurodes. Intensiivne hindade kahes väeringus kohustuse kontroll jätkus ka augustis – kui kohustuse jõustumise kuul kontrolliti 764 ettevõtet, siis augustis 728. Augustis kontrollitud ettevõttest polnud hindade kahes väeringus kohustusest kinni pidanud 314 ettevõtet, mis moodustab kontrollitud 43%. Kõige enam eksiti selle vastu, et eurohinnad olid üldse esitamata – 58% tuvastatud rikkumistest ehk 171 korral. Valesti ümardatud oli 80 korral, vale kursi järgi oli hindu arvutatud 44 korral.

Annabergis peeti 55+ Kultuuripäevi

Meie traditsioonilised päevad nendele, kes on juba jõudnud küpsesse ikka, toimusid Annabergis seekord 29. augustist kuni 2. septembrini. Tänavune kokkutulek oli meil juba viies, seega ka juubelikokkutulek.

Kui varasematel aastatel on Annabergi kutsutud külalislektorid, kes on kandnud ette huvitavaid loenguid mitmetelt elualadelt, aga jutustanud ka oma isiklikest kogemustest ja üleelamistest, siis seekord olime me kõik ise vestlejad.

Tänu pastor Kristel Neitsovi mitmekülgsele ja ideederohkele juhendamisele oli meil kõigil tegemist oma kogemuste ja elamuste lahtimõtestamisega. Igaüks meist surus värvilisele alusele oma labakäest jälje ning joonistas selle ümber midagi oma mõtetest. Seejärel selgitasime nende joonistuste sisu.

Teine huvitav tegevus oli oma puu joonistamine. See puu oli meie elu puu ja selle juurde kuulus jutustus alates juurest kuni ladvani. See oli nagu psüühiline analüüs oma elust selle puu taustal.

Õhtud veetsime kaminatule soojust ja valgust nautides, lauldes meie armsaks saanud laule.

Viimane õhtu pühendati isetegevusele. Pastor Kristel on ka muusikaõpetaja ning oli seega meile väsimatuks klaverimängijaks, toetuseks Sulo saksofonil ja Arno viiulil.

Esimesteks esinejateks sellel õhtul olid Arno viiuliga ning Kristel klaveril. Sooja südamlikkusega esitasid nad Philipp Emanuel Bachi meloodia, nende esinemisele järgnes Vallylt Juhan Smuuli tundeküllase luuletuse "Viimane laev" ettekanne. Smuul kirjutas selle luuletuse olles haiglas ravil, paar päeva enne oma surma.

Vally Heikonen

Kolmanda esinejana laulis Linda oma heliseva sopraniga Paul Tammeveski emotsionaalse laulu "Kodumuld". Inimtundeid puudutavale kavale järgnes rõõmsam osa, kõlas ühislaul.

Nüüd esitasid Linda ja Diana lõbusa loo "Arstiabi ei ole alati arsti abi!" Sellele järgnes Hando Runneli luuletuste ettekanne Maielt.

Eestiaegse Tallinna Ringhäälingu laupäevaõhtuse vanatantsumuusika saate "Pill see hüüab..." mängisid Arno ja Vally kahekesi koos.

Meie humoristid Diana ja Linda kandsid ette lõbusa, humoristlikku loo "Bürokraatia, bürokraatia!"

Järgnes taas ühislaul, mida loomulikult saatisid klaveril Kristel koos Arno ja Suloga.

Nüüd oli järjekord uuesti Diana käes. Ta esitas "tõsise" loo "Perekondlikud arusaamatused". Esinejate rea lõpuks olid platsis "Neli meistri-meest", kellest igaüks oma oskusi ja võimeid demonstreeris.

Meie tänavuste päevade sisustamine õnnestus igati. Seekordsed päevad olid tänu osavõtjate aktiivsele tegevusele sisukad ning huvitavad. Meie ühiste vestluste kaudu tundsiime end ühise perena ja tore oli üksteisega suhelda. Meie Maie oli muidugi palju vaeva näinud ja oma energiat kasutanud nende päevade sisustamiseks ning kordaminekuks. Ja samas ikka endiselt armastusväärseks ning toimekaks jäänud. Aitäh sulle, Maie!

Meie tänu ka Kristelile huvitava tegevuste juhendamise eest ja meie laulmistele saatemuusika pakkumise eest!

Jääme ootama järgmise aasta kokkutulekut, mis tavakohaselt ilmselt jälle maikuu lõpul toimub.

Esinevad Sulo Rosenthal saksofonil (vasakult), Kristel Neitsov klaveril ja Arno Kiitsak viiulil.

Fotod: René Tomingas

Traditsiooniline grupipilt Annabergi lossi trepil. Mõned osavõtjad olid kahjuks juba enne lõpupilti pidanud lahkuma.

Anname lapsele uue nime!

Valitud nimi 55+ Seenioride Puhkepäevad ei ole ei ajakohane ega meeldi enamikule ürituse sihtgrupist – nad ei tunne end kutsutuna.

Vaatamata seaduslikule pensionieale ei tunne end tänapäeva aktiivne inimene kui seenior, seostades sellega vanadust ja igasuguseid hädasid.

Rääkimata nendest, kes veel rühivad tööd teha.

Kuid tahame üritusele kaasata kõiki, kes on ületanud 55. eluaasta!

Sellepärast muudame nime ning viime tulevikus läbi 55+ Kultuuripäevi. Hea meelega võtame vastu ka teisi ettepanekuid! Maie

Vanim väliseesti ajaleht Eesti Rada sai 65aastaseks

29. septembril 65 aastat tagasi ilmus väliseestlaste vanima järjepidevalt ilmunud ajalehe Eesti Rada esmanumber.

1945. aastal, kui Ferdinand Kool, kes oli varem Eestis olnud põllumeeste väljaande Oma Maa peatoimetaja, Augsburg-Hochfeldi põgenike laagrisse jõudis, sai ta ülesandeks korraldada laagri informatsioonüsteemi.

Sealjuures kerkis üles küsimus laagrisisese bületääni väljaandmisest. Laagrites oli tookord iga ettevõtmise jaoks luba vaja. Augsburgi laagri komandant nõustus lehe väljaandmisega. Lisaks komandandi loale oli vaja aga saada ka UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration; Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Abistamise ja Rehabilitatsioonide Administratsioon) luba, mis ka lõpuks saadi.

Ajalehele pandi nimeks Eesti Rada ja selle esimene number ilmus 29. septembril 1945. aastal neljaleheküljelisena.

Lehe peatoimetajaks sai Ferdinand Kool. Alguses ilmus leht kord

nädalas 3000 eksemplaris. 1946. aastaks tõusis trükiarv 6000-le.

Et lehte kontrolli all hoida, nõudsid sõjaväevõimud kogu lehe tõlkimist inglise keelde ja sisu esitamist UNRRA organitele. Need jälgisid hooliga, et ei avaldataks vaenulikke ja kriitilisi artikleid valitsevate võimude ja riikide kohta, kaasaarvatud Venemaa.

Veebruaris 1946 ilmus vabariigi aastapäevale pühendatud 12-leheküljeline number, mille sisu ajalehe sulgemise põhjustas. Johannes Västriku meenutuse kohaselt oli UNRRA direktor endast väljas: "See ei ole mingi laagri leht, vaid see on iseseisva riigi ajaleht!"

Ilmumisluba saadi küll kuu hiljem tagasi, kuid tingimusi raskendati oluliselt. Keelati igasugune poliitiliste küsimuste käsitlemine, teistest lehtedest väljavõtete tegemine, teatud materjalide avaldamine jne.

Vaatamata sellele, et neid nõudeid hiljem pehmendati, suleti leht veel korra.

Alates 11. oktoobrist 1946 nõuti põgenike ajalehtedelt väljaandmise

litsentsi, mida lehe toimetusel õnnestus ka mõne aja pärast hankida. Pärast seda muutus olukord kergemaks, kuna eeltsensuur kadus. Litsentsidega olid kindlaks määratud ka väljaannete trükiarv ja levipiirkonnad. Tegelikuses nendest kinni ei peetud ja ametivõimud ei tundnud selle vastu ka mingit huvi.

Kaasmaalaste arvuka emigratsiooni tõttu muutusid tingimused Saksamaal oluliselt.

Võib isegi öelda, et lehtede lugejaskond rändas suuremal osal Saksamaalt välja. Lisaks sellele muutis 1948. aasta rahareform majandusliku olukorra kehvemaks.

Eesti Rada trükiti Augsburgis 1950. aasta maikuni. Seejärel läks trükkimine üle Geislingeni, kuhu oli vahepeal ümber asunud toimetaja Johannes Västriku.

Alates 1952. aastast andis Västriku Eesti Rada välja üksinda. Leht ilmus vaid kord kuus ja sedagi ainult kaheleheküljelisena, sest majanduslik olukord oli pingeline.

Oluline muudatus ajalehe ajaloos toimus aastal 1977, mil Eesti Rada

kui Saksamaa eestlaste häälekandja hakkas saama Eestlaste Keskkomitee kaudu rahalist toetust Bonni keskvalitsuselt. Lehekülgede arv suurenes 6-le ja 8-le. Kolmeliikmeline toimetuse (Västriku, Edgar Bergmann ja Arnold Kokk) suutis lugejale pakkuda juba varasemast tunduvalt sisukamat ajalehte. Pärast Johannes Västriku surma 1990. aastal otsustas EÜSLi Esinduskogu ajalehte kui Saksamaa eestlaskonna sidepidajat ja informatsiooni allikat endiselt elus hoida, ning võttis Eesti Raja väljaandmise oma hooleks.

Suureks hoobiks ajalehele oli Bonni toetuse lõplik äravõtmine aastal 1997, mida põhjendati Eesti Vabariigi iseseisvusega. Soovitati abi saamiseks pöörduda Tallinna poole. Järjekordselt hõljus Eesti Raja kohal sulgemise oht.

Ilumise lõpetamise oht tõi esile ootamatult palju lehe pooldajaid, kes edasiilmumist soovisid.

Novembris 1996 andis EÜSLi Esinduskogu Urmas Paidrele – tollasele Münsteri Ülikooli publitsistikatudengile Eestist – volitused Eesti

Raja vastutava toimetaja kohale asumiseks ning lehe jätkuva väljaande organiseerimiseks.

1997. aasta esimene number ilmus juba Eestis trükituna ning sai oma uue kvaliteedi tõttu kohe positiivse suhtumise osaliseks.

allikas: Urmas Paidre

Alates 2005. aastast on toimetajad mitu korda vahetunud, kuid leht valmib endiselt Saksamaa ja Eesti poole koostöös – seda tänu interneti võimalustele. Alates 2006. aasta suvest on lehel kaks toimetajat – Maie Kisis-Vainumäe koordineerib Saksamaa eestlaste ürituste kajastuste jõudmist lehte, Eesti poolelt vastutab lehe toimetamise, küljenduse ja trükkimise eest Karin Aanja.

Õnneks on EÜSLi väljaandel palju tublisid kaaskirjutajaid, kelle abil on meil õnnestunud tuua lugejateni Saksamaa eestlaste tegemisi-toimetusi ja meil pole seni tekkinud materjali puuduse pärast muret. Usume, et teie ja ka kõikide lugejate-tellijate abiga õnnestub Eesti Rada veel pikki aastaid elujõulisena hoida. ERI toimetuse

Müncheni Eesti kooli lapsed käisid suvel pokudel külas

Selle aasta augustis otsustasid suvel Eestis puhkavad Müncheni eestlased Lõuna-Eestis kokku saada ja koos lastega põnevaid Eestimaa paiku külastada.

Kaks korda kuus Müncheni Eesti koolis toimuvad kooli- ja mängutunnid on aidanud säilitada eesti juurtega laste eesti keele oskust. Samas ei ole lihtne kujundada eri vanuses lastest eestlust edendav koolipere ja äratada iga kahe nädala tagant kohtudes lastes huvi eesti traditsioonide ja rahvapärimuse vastu.

Oleme möödunud aastatel Müncheni Eesti kooli pereüritustel kõike koos tehes ja hommikust õhtuni vaid eesti keeles rääkides mõistnud, et laste jaoks on ka väljaspool tavakoolipäevi toimuvad koolirahva perepäevad üheks meeldivaks ja kasulikuks eesti keele praktiseerimise võimaluseks ja millal siis veel kokku saada, kui mitte suvel.

2009. aasta suvevaheajal käisime lastega Tartus, Eesti Rahva Muuseumis, kus tutvusime eesti talupoja eluolu ja töödega. Sügisel tutvusime tänapäeva põllumehetööde ja tegemistega Saksamaal, veetes mõnusa nädalavahetuse Ebenhofeni külje all asuvas perekond Steinhoferi talus. Möödunud kooliaastal uurisime lähemalt tuntud ja vähemtuntud muinasjutte, lugesime Andrus Kivirähki lasteraamatuid ja suvel otsustasime seoses Eestis väljakuulutatud lugemisaastaga minna Pokumaale ning Nõiariki, et oma silmaga näha Edgar Valteri Pokumaailma ning jutustada Nõiarigiist inspireerituna legende ja muistendeid.

Põnev kohtumine Naksitrallidega
Pokumaa pakkus lastele huvitavaid teadmisi Edgar Valteri loomingu kohta. Pokukoda, täis illustraatori, kirjamehet ja loodusõbra loomingut, äratas ka lastes huvi tema illustreeritud lasteraamatute vastu. Koos vaadati lõike multfilmist "Naksitrallid" – tegelastest, keda tunneb Eestimaa iga

Müncheni Eesti kooli lapsed kuulasid huviga jutte eesti rahvapärimusest.

laps ja täiskasvanu. Välisemaal kasvavad laste jaoks ei ole need vahvad sellid aga nii teada-tuntud ja sellepärast oli väga tore näha meie laste vaimustust Naksitrallidega "kohtumisel". Pokukojas meisterdasid lapsed endale pokud, samal ajal said emadised kohvinurgas mõnusalt juttu puhuda ja keha kinnitada. Pokukojast suunduti taimeradadele, mis pakkusid usinamatele loodushuvilistele palju põnevaid ülesandeid. Metsas ringi joostes ununesid nii tühi kõht kui ka väsinud jalad.

Pokumaalt suunduti edasi lähedal asuvasse Nõiariki, kus nautiti nõiakõogi parimaid palu. Seejärel tutvuti lähemalt Nõiarigi valdustega ja võiseldi luuaviskes. Nõiariki olid kutsutud lastega kohtuma TEA Kirjastuse lastekirjanduse osakonna juhataja Eve Leete ja tema kolleeg Ann Aruvee. Lastekirjanduse asjatundjad tut-

vustasid suuretele ja väikestele raamatuseadetele uut "Eesti muistendite kuldraamatut". Muistendeid kuulates ja mõtteid vahetades said lapsed teada palju põnevat eesti rahvapärimusest ja lahendasid ülesandeid, pannes proovile oma lugemisoskuse.

Laste keeleoskus sai täiendust

Pokumaa ja Nõiarigiis said Müncheni elavad lapsed Eestimaa mitmekesisest loodust tundma õppida, üheskoos mängida, ujuda, paadiga sõita ja mis kõige tähtsam – oma eesti keele oskust täiendada. Rahulolevate ja õnnelike sõitsid pered Nõiarigiist kodu poole. Kahe koosveedetud päeva positiivse kogemusele tuginedes korraldab Müncheni Eesti kool kindlasti ka järgmisel suvel koolipere väljasõidu Eestimaa kaunitesse paikadesse.

Sellesuvist kokkusaamist toetasid Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusmi-

nisteerium ning kultuuriministeerium rahvuskaaslaste programmi ja lugemisaasta 2010 toetuste kaudu. Soovin tänada ka hakkajaid lapsevanemaid, kes on kooli ürituste läbiviimisel alati väga abivalmilt kaasa löönud. Ilma emade-isade abita poleks meie möödunud kooliaasta ja suve ettevõtmised teoks saanud. Suur tänu ka proua Maie Kisis-Vainumäele, kes on ühingu EÜSL esimehena meie kooli tegemisi alati toetanud. Loodan kogu südamest, et jätkame sama hoogsas tempos ka järgmisel kooliaastal ja suudame oma tegevusega Münchenis elavate eesti juurtega laste eesti keelt säilitada ning suunata üha rohkem koolialisi lapsi iseseisvalt oma emalt või isalt päritud keelega tegelema.

Piret Suidt

Müncheni Eesti kooli ja Müncheni Euroopa kooli eesti keele õpetaja

Soomes avati Eesti Maja

Helsingis avas ukseid Eesti Maja – Viro-keskuse avamispidustused toimusid 17. septembril.

Huvilised said tutvuda Eesti Disanerite Liidu kaasabil sisustatud ning kujundatud ruumidega läbi keskuse kolme korruse. Kogu päeva jooksul oli avatud Eesti Maja ruumides tegutsevate asutuste infopunktid.

Eesti Maja pidulikult avamiseremoonial Kattilahallis võtsid sõna mõlema maa kultuuriministrid, Tallinna linnapea ja Helsingi abilinnapea, Eesti suursaadik Soomes, sõna said ka majas asuvate organisatsioonide esindajad.

Eesti Maja ruume hakkavad jagama olulisemad Eesti-Soome kultuuri-, haridus-, turismi- ja majandussuhteid korraldavad organisatsioonid.

Suve jooksul on Eesti Maja end sisse seadnud EASI ja Turismiarenduskeskuse Soome esindus, Eesti Instituut Soomes, Soome Eesti-ühingute Liit ning Tuglase Selts. Samuti avab majas oma esinduse Tartu Ülikool.

Eesti Maja asub aadressil Sörnäisten rantatie 22, 00540 Helsingi. Vaata ka www.eestimaja.fi.

Erkki-Sven Tüür andis EXPO-I kontserdi

Eesti helilooja Erkki-Sven Tüür ja ansambel Eesti Keeled andsid 7. septembril Shanghai EXPO Euroopa väljakul tunniajase kontserdi. Ansambel tutvustas kuulajatele Eesti rahvuspilli kannelt, nii selle varasemat kui ka kaasaegsemat varianti. Esitati nii omaloomingut kui ka rahvamuusikatõtlusi. Külalisena ansambli koosseisus esinenud Erkki-Sven Tüür laulis ja mängis mitu oma laulu.

Samal õhtul esineti ka Eesti paviljonis, kus valitud külaliste näidati eelnevalt Marianne Kõrveri portreefilmil Erkki-Sven Tüürist – "7 etüüdi piltides".

"Shanghai on tõeliselt üllatav – me ei oodanud näha nii kaasaegset, puhast ja hästitoimivat linna. Ka EXPO on äärmiselt huvitav ja külastamist väärt," leidsid ansambli liikmed. Nähtud EXPO paviljonidest meeldisid neile kõige rohkem Soome ja Inglismaa omad. Kiitust jätkus ka Eestile: "Eesti paviljon on inimlik ja soe, siin tekib tunne, et oled saanud koju."

Eesti paviljon Shanghai EXPO-I on kogunud oodatust rohkem külastajaid, juba kaks kuud pärast EXPO avamist külastas seda miljonid huvilised.

Eesti konkurentsivõime on kasvanud

Eesti tõusis Maailma Majandusfoorumi (WEF) koostatud globaalse konkurentsivõime edetabelis mullusega võrreldes kaks kohta – 33. positsioonile.

Raporti järgi on Eesti suurimateks äritegevust takistavateks teguriteks ligipääs rahastusele, kvaliteetse tööjõu puudus ning maksumäärad.

Suurima panuse tabelikoha tõusu andis valitsuse eelarveseisu parandamine, tööturuseadustiku muutmise mõju on samuti olnud positiivne, kommenteeris Eesti koha paranemise tagamaid Eesti Arengufondi seirejuht Kitty Kubo.

Kubo sõnul näitab Eesti tulemus, et valitsuse poolt kriisi keskmes tehtud otsused on vilja kandnud ja mõneti oleme vahepeal kaotatud konkurentsivõimet suutnud taastada.

Läti on tabelis langenud aastaga kaks kohta (70.) ja Leedu tõusnud neli kohta (47.).

President Ilves kutsub sõnausel osalema

President Toomas Hendrik Ilves ja Eesti Keele Instituut kuulutasid välja uute sõnade meisterdamise võistluse Sõnaus, mille käigus otsitakse nii uusi sõnu kui ka vasteid juba igapäevakäibes olevatele võõrsõnadele.

Järgneb presidendi pöördumine.
Pikkadel okupatsiooniaastatel seis Eesti rahvas oma loomingulise eliidi juhtimisel ringkaitses emakeele säilitamise eest. Nõu, jõu ja kavalusega suudeti ühiselt hoida eestikeelset haridust, teatrit ja ajakirjandust. Administratiivse ja parteilise asjaajamise keeleks sai küll üha enam vene keel, kuid paradoksaalsel kujul aitas see ehk kaasa rahva immuunsusele võõra võimu toimetamise ja väimse vägivalla suhtes: võõras riik võõras keeles – mis see meisse, eestlastesse, puutub? Ja see immuunsus hoidis elus valmisolekut võtta võimaluse avaneedes taas ohjad enda kätte, nagu 1980 aastate lõpus juhtuma hakkaski.

Võõrvõimu rünnakud eesti keele vastu sünnitasid okupatsiooniaastatel laialdasi protestiaktisioone. Juhtivate kultuuritegelaste ja teadlaste 40 kiri – võimude poolt küll maha vaiktud, kuid siiski laialt levinud – oli ju vastusamm venestamispoliitika uue-

le lainele. Vaiksemalt, kuid see-eest järjepidevalt hoiti ja hariti eesti keelt, keeleinimeste eestvõttel tegeldi uute sõnade loomisega ning ironiseeriti pea varjamatult parteilise võimubürookraatia puise ja kantseliitliku poole ja väärkeelsuse üle.

Nüüd, võõra võimurive kadumise järel, peaaegu 20 aasta vältel, oleme seevastu lasknud oma keelel muutuda paljuski omasoodu. Oleme sageli võtnud üle muukeelseid sõnu, et täita neid lünk, mida vahepealne mahajäämus meie keelde on tekitanud. Need toored laenuid on sageli segased ja võõrad, nad ei kajasta asjade sisulist olemust või teevad seda ebatäpselt.

Me ju teame päris hästi oma keele ajalugu. Me ju teame, et tänapäeval nii igapäevased sõnad nagu hetk, veenma, lünk, nõme, laup ja paljud teised sõnad leiutati alles eelmise sajandi alguses. See peaks andma meile julgust pöörata ka praegu palju rohkem tähelepanu oma keele kaasajastamisele, selmet võõrsõnu oma keelde kopi-peistida.

Tänavu, meie suure sõnalooja Johannes Aaviku 130. juubeli aastal, võiksime ühiselt, koos rahvaga rajada talle monumenti. Ja mis oleks sel-

Sõnavõistlus SÕNAUS

Presidendi sõnavõistluse nimetuseks on "sõnaus". Sõna pärineb Wiedemanni eesti-saksa sõnaraamatust ning tähendab kas koosolekut, arutelu, läbirääkimist või võlumist ja nõidumist. Et sõnavõistlusküsi sisaldab nii arutelu kui ka sümboliseid uute sõnade väljavõlumist, siis võiks see unustatud, ent tore sõna leida taas kasutust.

Millistele sõnadele otsitakse vasteid?

Seekordse võistluse eesmärk on aidata kaasa eesti keele väljendusvõime avardamisele riigi ja ühiskonnaga seotud teemadel. Töörühm on pakkunud 11 mõistet, mille tähistamiseks eesti keeles kas sõna praegu pole, on ainult keerukas sõnaühend või võõrsõna, või tekitab segadust olemasoleva sõna mitmetähenduslikkus. Otsitakse suupäraseid vasteid sõnadele/sõnaühenditele: poliitika, kolmas sektor, PPP (ingl k public-private partnership), infrastruktuur, direktiiv, humanitaarabi, sustainable (ingl k), avalik-õiguslik, mainstreaming (ingl k), actor/player (ingl k), othering (ingl k).

Täpsem info osalemise kohta: www.sonavoistlus.ee

leks sobivam, kui luua uusi sõnu, uusi keelendeid.

Me peame mõtlema mõistetele, millest meil siiani puudus. Mõtlemisele, milliseid sõnu luua ja tuletada, et meie endi emakeel rikastaks meie taastatud iseseisvuse ajal nii oluliselt muutunud elu. Et me suudaksime kirjeldada paljusid nähtusi, mida Nõukogude ajal ei olnud. Eriti

neid, mis puudutavad oma riigi haldamist ja valitsemist, aga samuti ettevõtlust, õigus- ja militaarkeelt ning miks mitte ka välis- ja julgeolekupoliitikat.

Selleks kutsungi koos Eesti keeleteadlastega ellu sõnause ehk sõnavõistluse, mille sisu ja korralduse teave avaneb siinsamas maailmavõrgu lehekülgedel. Häid sõnu!

Soome-ugri muusikat aitasid Saksa publikule tutvustada (vasakult) Susan Lahesalu Eestist, Elena Novoselova Venemaalt ja Gábor Töröcsik Ungarist.

Soome-ugri muusika tutvustus Saksamaal

2.–4. juulini toimus Rudolstadtis Saksamaa suurim ja tuntuim maailma ja folkloorimuusika festival. Selle raames korraldasid kolm noort kultuurikorraldajat workshop¹-seminari "The Finno-Ugric Folk and World Music Scene in the East European Countries".

Projekti korraldasid Robert Bosch Stiftungi "Kulturmanager aus Mittel- und Osteuropa" programmi raames kolm stipendiaati: Susan Lahesalu Eestist, Gábor Töröcsik Ungarist ja Elena Novoselova Venemaalt.

Idee oli tutvustada Saksa (ja rahvusvahelisele publikule) soome-ugri muusikat ja soome-ugri teemat üldisemalt. Kuna nii Ungari, Eesti kui ka osa Venemaast on soome-ugri hõimudega seotud, otsustasime kolmekesi, et seda teemat peaks ka Saksamaal tutvustama. Õnneks oli Rudolstadtis festivali programmijuhit meie välja pakutud teemast vaimustatud ja lisa selle programmi.

Eestist kutsusin kohale Ants Johanson, kes rääkis soome-ugri muusika tendentsidest Eestis ning Eesti Kirjandusmuuseumi etnoloogi Helen Kömmuse. Kömmus tutvustas erinevusi soome-ugri rahvaste vahel ning laulis mõned näited ette, mida publikum rõõmuga kaasa ümises. Ungarist oli kohal Gergely Agócs, keda peetakse Ungaris folkgururiks. Algselt oli plaanis ka Venemaalt Permist kaks kõnelejat, kuid nad loobusid üsna oo-

Susan Lahesalu

Ojuland: vanemapuhkus annab Euroopale eeskujut

Euroopa Parlament asub peagi menetlema direktiivi rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja töötavishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta. Euroopa Parlamendi liikme Kristiina Ojulandi sõnul oleks direktiivi ettepanekus sõnastatud minimaalselt 20nädalase üleeuroopalise vanemahüvitise kehtestamine igati tervitatav samm.

"Üleüldine Euroopa rahvastiku vananemine puudutab ka Eestit ning seetõttu käis Reformierakond 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimistel välja idee üleeuroopalise vanemahüvitise kehtestamisest. Kuna sündivus on Eestis vanemahüvitise kehtimise hakkamisest aasta-aastalt märgatavalt paranenud, tasub ülejäänud Euroopal tõiiselt kaaluda analoogse süsteemi rakendamist," ütles Ojuland.

"Eesti kogemus oma noortele peredele kindluse loomisest on kahtlemata eeskujut vääriv. Paljud saadikud

tamatult seoses ühe olulise kultuurisündmuse korraldamise tõttu Permisis.

Seminar osutus väga edukaks. Raamatukogusaalis, kus seminar toimus, oli kohal ligi 30 inimest. Nende hulgas ka teiste folkfestivalide korraldajaid (nt Folk Baltica Festival Flensburgis) ning ajakirjanikke. Läbi käis huvilisi umbes 40 ringis.

Osalejad jäid ise väga rahule ning publik samuti. Projekti juurde kuulus ka hiline hommikueine festivali korraldajatega, programmijuhi Bernhard Hannekeniga ning festivali direktori Peter Uhlmanniga. Hoolimata kiirest ajagraafikust võtsid nad terve tunni aega, et meiega tutvuda ning osalejatega erinevatel huvitavatel teemadel vestelda.

Veel kodumaaltki, peale Ants Johanson ja Helen Kömmuse kojujõudmist, saabus südantsoojendavaid tänusõnu seminari korraldamise ja kutse eest.

Rudolstadt festivali programmijuht Bernhard Hanneken käis juuli lõpus Viljandi folgil. Õhku jäi soov kindlasti ka edaspidi koos Rudolstadt festivaliga midagi organiseerida ja ehk rohkem ka soome-ugri muusikat Rudolstadt festivalil tutvustada. Sel aastal esindas Eestit ansambel Klapp Setumaalt EBU music festivalil (tähistati 60 aastat European Broadcasting Unioni sünnist), mis toimus Rudolstadt festivali raames.

küsid minult Eesti tee kohta selles valdkonnas – et kuidas on saanud rahvast, mis kunagi oli hääbu, juba rahvus, mis säilib ja tulevikus loodetavasti ka kasvab. Nii ma räägingi meie kogemusest vanemahüvitise ja soovitan sama teed minna," lausis Ojuland.

Ojuland märkis, et kuigi 20nädalane tasustatud emapuhkus on võrreldes Eestis kehtiva 72 nädalaga märgatavalt vähem, tähendab see siiski mitmetes liikmesriikides olulist edasiminekut rasedate ja hiljuti sünnitanud naiste õiguste osas.

"Samas pole põhjust muretseda, et vanemapuhkus Eestis lüheneks, sest antud direktiiviga kehtestatakse üksnes miinimumnõuded ja antakse seega liikmesriikidele võimalus kehtestada või säilitada soodsamaid sätteid. Olen kindel, et noortele ja peredele on kindlus väga tähtis, ning tean, et Reformierakond ei lase enda loodud head ja töötavat vanemahüvitise süsteemi Eestis lõhkuda," ütles ta. ER

Eestlased väljaspool Eestit

Eesti Vabariigi hilisema majandusliku ja poliitilise eduga, NATO ja Euroopa Liidu liikmeks saamisega, Eurovisiooni lauluvõistluse võidu ja sportlike saavutustega on üldine Eesti ja eestlaste rahvusvaheline maine jälle tõusnud. Lisaks on nii ametlikud kui isiklikud suhted välis- ja kodueestlaste vahel tihenenud, mille tulemusena erinevused ja erinevused on vähenenud.

Kui inimesed asuvad elama kaugele oma kodumaast ja kultuurikeskkonnast, hakkab suuremat osakaalu nende elus mängima rahvuslik kuuluvus. Kui mitte varem, siis välismaal elades tunneb ka eestlane, et on tähtis või vähemalt mugav ja mõnus säilitada oma emakeelt ja kultuuri, et kohata kaasmaalasi ja nendega tuttavas keeles mõtteid vahetada ühiste huvide ja kogemuste üle. Kui perekonda sünnivad lapsed, siis on nendega loomulik suhelda oma emakeeles.

Nii tekkisid ja tekivad ka tänapäeval väliseesti kogukondades eesti seltsid, lasteaiaid, koolid ja kogunemispaigad. Mõnes linnas võtavad pärast Eesti taasiseseisvumist saanud kaasmaalased üle vanad organisatsioonid ja puhuvad neisse uut elu. Mujal luuakse uued ühendused vastavalt vajadustele ja võimalustele. Mitmel pool toimub hea koostöö "uute" ja "vanade" vahel, mõnes kohas ikka võõrastatakse ja ei usalda täielikult teineteist. Suhtumine on tihti juhtivate tegelaste hoiakuid mõlemal poolel, aga varem või hiljem tuleb igas jätkusuutlikus väliseesti organisatsioonis põlvkonnavaheetus, uute tegevuste ja uute inimestega.

Väliseestlaste eesti keel

Sõjaeagsete pagulaste järglaste keel erineb märgatavalt tänapäeva moodist eesti keelest. See keel, mida paguluses räägiti, oli ju 1940. aastate keel. Seda võimaluste piirides säilitati, aga ei arendatud. Pigem võiks rääkida taandarengust. Teisel ja järgnevatel väliseesti põlvkondadel sai asukohamaa keel peamiseks suhtluskeeleks. Eesti keele sõnavara vähenes, keelelised vead sagenesid ja juurde tuli võõras aktsent. On vahel lausa koomiline kuulda, kui erinevalt räägitakse erinevates riikides eesti keelt.

Tõsisemaks probleemiks on, et mitmes riigis räägivad nüüd isegi 60aastased eestlased, rääkimata noorematest, omavahel suheldes peamiselt asukohamaa keelt. Üheks põhjuseks on muidugi segaahielud, mis on ettekäändeks mitmes seltskonnas rääkida vaid kohalikkude keelt, aga tihti on põhjuseks lihtsalt mugavus ja oma emakeele alahindamine. Ja kui mõned väliseestlased siiski vestlevad omavahel eesti keeles, siis juhtub sageli, et neid noomitakse, et eesti keele rääkimine on ebaviisakas asukohamaa põliselanike vastu, kes seda keelt ei valda.

Artikli autor Aho Rebas on ÜEKNi esindaja Eestis ja haridus- ja teadusministeri nõunik.

"Varem või hiljem tuleb igas väliseesti organisatsioonis põlvkonnavaheetus"

Peame paratamatult leppima teadmise, et väliseestlaste hulgas on olemas kümneid tuhandeid eesti juurtega inimesi, kes enam ei valda eesti keelt isegi suhtlustasandil, aga siiski mingil määral tunnevad huvi oma kultuuri ja päritolu vastu. Kuidas nende huvi eestluse vastu säilitada ja suurendada? Mida saab Eesti neile pakkuda ja mis kasu on neist Eestile?

Läänepoolsete selliste muukeelsete eestlaste hulgast tulevad juba paljud praegused Eesti turistid, investitorid ja isehakanud Eesti poliitiliste ja majanduslike huvide kaitsjad maailmas. Tuhanded neist toetasid suurt tähelepanu äratanud filmi "The Singing Revolution" tootmist ja levitamist. Eesti valitsus on deklareerinud, et Eesti on huvitatud koostööst iga inimesega, kes tema vastu positiivset huvi näitab. Nüüd on vaja sellele huville ja koostööle leida konkreetseid väljundeid.

Väliseestlased idas

Eestlased Venemaal ja terve endise Nõukogude Liidu aladel on sõja ja poliitiliste tõmbetuulte tulemusena palju raskemas olukorras kui saatusekaaslased läänes. Kui läänes soosisid väliseestlaste arengut ja jõukust demokraatlike riikide seaduslikkus ja turumajandus, siis vastaval määral pärssis kommunistlik diktatuur ida-eestlaste nii majanduslikku kui ka kultuurilist arengut, kui neil üldse õnnestus stalinistliku terrori ja maailmasõja ajastul ellu jääda. Ka rändas algselt Venemaale peamiselt vaene ja vähese haridusega talurahvas, kelle jõukus ja mõjuvõim uuel maal kogu

aeg on piiratud olnud. On seepärast selge, et idas vajatakse nüüd rohkem abi oma eesti kultuuri säilitamisega, niipalju kui see üldse on võimalik.

Rahvuskaslaste programm

Väliseestlastega suhtlemiseks, nende sidumiseks Eesti arenguga ja nende eesti keele ja kultuuri säilitamiseks on Eesti Vabariigi valitsuse ülesandel loodud ja vastu võetud riiklik arengukava rahvuskaslaste programm. Selles on sõnastatud sihid ja suunad, kuidas riik tahab toetada eesti keele ja kultuuri ning kultuuripärandi säilitamist välismaal. Toetatakse koole ja kursusi, kultuurirüütusi, arhiivide korrastamist, ajaloo uurimist, sidemete pidamist, tagasipöördumist, kiriklikku tegevust ja väliseesti ühiste kinnisvarade säilitamist. Sellel aastal on selleks ettenähtud toetusi vähemalt 12 miljoni krooni ulatuses. Rahvuskaslaste programmi tegevust juhivad asjatundjatest koosnev nõukogu, mille esimeheks on haridusminister Tõnis Lukas.

Rahvuskaslaste veebileht

Täpsemat teavet väliseestlaste ja rahvuskaslaste programmi kohta võib leida interneti veebilehelt www.eesti.ee/rahvuskaslaste, kus on kirja pandud väliseestlaste ajalugu, ligi 600 väliseesti organisatsioonide kontaktandmed ja üle 100 asutuse Eestis, mis tegelevad väliseestlaste kultuuripärandiga või teistmoodi on seotud rahvuskaslaste programmiga. Huvilised leiavad sealt palju lugemist.

Kasu mõlemale poolele

Lõpuks võiks küsida, mis kasu on Eestile väliseestlastest ja nende tegevuse toetamisest? On üldtunnustatud fakt, et suhteliselt väikesel Eesti riigil ja rahval juba on olnud palju kasu oma arvukatest kaasmaalastest välismaal. Nad on Eestile suureks ressursiks, mille eest tasub hoolt kanda. Nad kasutavad oma tutvusi, teadmisi ja keeleoskusi oma asukohariikides Eesti poliitikutele, kultuuritegelastele ja äriinimestele toetuseks. Nad tegutsevad kui vabad, mitteametlikud Eesti esindajad, kelle tegevusvõimalused vahest on suuremadi kui Eesti Vabariigi ametlikel välisesindustel. Väliseestlaste poliitiline lobitegevus kiirendas Eesti vabaneemist ja liitumist läänemaailmaga ja väliseestlaste korraldatud koolitused, investeerimised ja humanitaarabi on Eesti majandust ja ühiskonda jõuliselt edasi viinud. Eesti arengule on oma panuse andnud mh väliseestlastest ministrid, ametnikud, ettevõtjad, teadlased ja isegi praegune Eesti Vabariigi president.

Ja mida tahavad väliseestlased saada Eestist? Enamasti lihtsalt rahvuslikku identiteeti, ühtekuuluvustunnet ja abi oma kogukondades eesti keele, kultuuri ja kultuuripärandi säilitamisega. See loob aluse viljakaks koostööks, millest saab tulla ainult võitjaid!

Eesti pagulaskunsti suurnäitus Kumu

Kumu suures saalis avati septembri alguses näitus "Eesti kunst paguluses", mis toob publikuni ligi 250 kaasmaalase võõrsil loodud kunstiteost.

Suurt osa näitusele koondatud töödest saab Eestis näha esmakordselt, sest enamik neist kuulub erakogudesse Rootsis, Kanadas ja USA ning satub publiku ette haruharva.

Teise maailmasõja lõpuks oli kodumaalt põgenikena lahkunud üle

70 000 inimese ning Eesti kultuurilooldeid tekkis üle maailma. 1950. aastate alguseks kujunes välja kolm põhilist pagulaskultuuri keskust: Stockholm, Toronto ja New York. Kumu väljapanek toob vaatajani ulatusliku ülevaate viieks aastaks jooksul, aastail 1944–1991, võõrsil loodud eesti kunsti.

Esindatud üle 70 autori jagunevad nelja põlvkonda: Eestis enne sõda tegutsenud ja väljakujunenud

kunstnikud, Eestis kunstioopinguid alustanud, ent võõrsil oma kunstnikukäekirja leidnud kunstnikud, kunstnikud, kes lahkusid Eestist lapse- või noorukieas ja said hariduse juba uuel asukohamaal ning paguluses sündinud kunstnikud.

Näitus on valminud koostöös Tartu Kunstimuseumiga ning 2007. aastal Kumu algatatud eesti pagulaskunsti uurimisprojekti raames. Näitus on avatud 2. jaanuarini 2011. ER

Euroopa Eestlaste Koori tegemistest

Euroopa Eestlaste Kooril on selja taga teguderohke suvi – laulmas käidi nii Eestis kui ka Inglismaal eestlaste rahvapeol.

29. mail toimus Põlvas Intsikurmus võrukeelne laulupidu Uma Pido. Peol oli kokku 7000 inimest, kui arvestada lauljad, tantsijad ja vaatajad-kuulajad kokku. Peol läks korda tuua esile vana Võromaa kihelkondlik vaim, rõhutada oma juurte tähtsust ja lõunaestilist humoorikat maailma-vaadet. Kogu aeg oli tunda maakonnapiiridest üle olevat, kultuuriruumipõhjalist ühtsustunnet, kuhu kuulusid nii loomulikult ka Euroopa Eestlaste Koori lauljad.

Sügava mulje jättis kooriliikmetele Maarja külaga tutvumine, mis asub Tartust mõnikümne kilomeetri lõuna pool, Kiidjärve lähedal, ning kus elab ja askeldab 32 intellektipuudega noort.

Koor laulis Maarja küla laulukaa-re avamispidustustel koos teiste kohalike kooride ja külaelanikega.

20. juunil toimus Elva lauluväljakul Peipsi-äärsete maakondade laulupidu, mille kunstiline juht oli üks Euroopa Eestlaste Koori dirigente Lauri Breede.

Kuna üritus ei toimunud just kõige aktiivsemal suvepuhkuste ajal, mil Eestit ikka pikemalt väisatakse, esindasid Euroopa Eestlaste Koori põhiliselt Soomest tulnud lauljad, kellel oli õnnestunud nädalavahetuseks kodumaale tulla.

See mõnus pühapäevane üritus hiilgas oma (heas mõttes) mitteakadeemilisusega, laulupidudele omast pühalikust ja rangust formaadi järgimisel asendas pisut vabam õhustik. Nii tuli näiteks riigihümn esitamisele torupillide saatel, mis sobis peole aga suurepäraselt.

Peojuhtideks olid Kalevipoeg, Saarepiiga ja Siil, kes teadustasid laule katuselaastudelt, mis pärast dirigentidele mälestuseks jäid. Meie koori dirigendid juhatasid mitut laulu ning lauljate tungival nõudmisel tuli nii mõnigi lugu esitamisele mitu korda. Lauludele lisandusid mõnused tantsud Tartumaa tantsurühmadelt. Peo tegi eriliseks ka see, et kogu saatemuusika kandis ette orkester (Big Band Tartu). Kokkuvõtteks võib öelda, et tegu oli ääretult laheda atmosfääriga, sundimatu ja lausa tasuta üritusega, mis sobis jaanipäeva-eesse, kuid sellest hoolimata juba suvisesse Elvasse nagu valult.

Järgmine pidu juba järgmisel aastal Põlvamaal! **Mare Rahkema**

Euroopa Eestlaste Koor võrukeelsel laulupeol Uma Pido.

Osalemine Inglismaa eestlaste rahvapeol Catthorpe Manoris

Euroopa Eestlaste Koor osales 19.–22. augustil Catthorpe Manoris toimunud Inglismaa eestlaste rahvapeol, järgnevalt toome teieni osalejate muljeid.

Muljed-meenutusel on väga head. Tundub, et koori tase on tublisti tõusnud ja kuidagi kindlamaks saanud – esinemisel ei teki enam tunnet, et tea, kas veab välja.

Toomasele, Reedale ja teistele korraldajatele veel kord suured tänusõnad – oli väga mugav ja muretu reis, kuna kõige eest oli hoolitsetud, kõigele mõeldud, olid külas nagu heade sõprade-sugulaste juures.

Huvitav oli kohtuda Inglismaa eestlastega, saada aimu nende eluolust. Imbi ja Jüri Luksemburgist

Iga-aastane rahvapidu võimaldab eestlastel üle Inglismaa kokku tulla, nautida eestipärast eeskava ning kohata uusi ja vanu sõpru.

Rahvapeo esimeses osas esinesid suvelaagri lapsed lauludega ja

üksikpaladega. Mitmekesine kava haaras publikut. Uhked vanemad ja vanavanemad nautisid laste ettekandeid ja publik elas kaasa igale laule ja ettekandele.

Pärast lühikest vaheaega asus lavale Euroopa Eestlaste Koor, kes olid Inglismaal laagris samal ajal kui lapsed, nimelt laululaagris Leicesteri Eesti Majas. Koori lühikontsert oli vapustav ja hõlmas laule ärkamisajast kuni hiljuti toimunud Uma Pido Võrumaal.

Võrukeelne murrak jäi nii mõnedelegi arusaamatuks, aga laulud mõjusid südamlikult ning äratasid publiku huvi. Laule tutvustas humoorikalt ning köitvalt dirigent Kalev Lindal (inglisekeelne tõlge Reet Järviku poolt).

Lauljaid oli Euroopa Eestlaste Koori ridades 35, nende hulgas ka mõned uued lauljad, kes on hiljuti asunud Inglismaale elama. Koori kontsert lõppes lauluga “Ta lendab mesipuu poole” ning millega kutsu-

ti ühinema lauljaid ka publiku hulgast.

Eeskava lõppes ühendatud kooriga st Euroopa Eestlaste Koori ja lastelaagri kooriga, kes laulsid koos kaks laulu – “Üksteist peab hoidma” ja “Paunvere polka.”

Oli jällegi hästi õnnestunud ja lõbus pidu! Reet Järvik Inglismaalt

Osa kooriliikmetest suundus pühapäeval Londonisse. Küllastasime Eesti saatkonda ja võtsime osa Hyde Parkis toimunud Balti keti piknikust. Leedu, Läti ja Eesti lippude kõrval levis uhkelt ka Euroopa Eestlaste Koori lipp.

Muidugi ei saanud me laulmata jätta, mis viis aga korraldajad mõttele kutsuda järgmiseks aastaks taolisele üritusele kohale ka Läti ja Leedu koore. Ka meie koor on oodatud.

Koori järgmine laululaager toimub 15.–17. oktoobrini Prahas, kus meil on kaks esinemist – Presidendi lossis ja Kristlaste Osaduse Kirikus

(Obec křestanů). Meiega koos on Prahas laululaagris Haaslava meeskoori topeltkvartett. Mare Rahkema Saksamaalt

Seekordne laululaager ja esinemised Inglismaal olid taas kord erilised.

Kontserdid õnnestusid mõlemad meie hetkevõimete piirimail. Leicesteris oli olemine intiimsem ja väga kodune. Ja rahvapidu on rahvapidu – melu ja möllu kui palju! Kontsert moodustas päris kena terviku, inimkeemia ja kontakt lauljate ja publiku vahel toimis kenasti. Erilised tänud Reedale, kes tõlkimisega vahvasti välja siples. Ühislaulud koos noorte ja vabatahtlike lauljatega tulid ju päris ägedad välja – tunne oli hea.

Suur tänu Toomas-Reet & co'le in corpore – vägev, hästi läbi mõeldud, südamega tehtud ja siiras organiseerimistöö! Aitäh! Kalev (Euroopa Eestlaste Koori dirigent)

Haapsalu teatritrupp annab Bonnis kontsertetenduse

24. oktoobril kell 16.00 annab Haapsalust pärit teater Randlase trupp Haus Annabergis (Bonn Bad Godesberg) kontsertetenduse “under Under ehk õhtu Marie Underi mõju all”. Esimese osa instseneeringu aluseks on katkendid Marie Underi kirjadest Ants Laikmaale ning poeetisi varase perioodi luule. Teises osas kõlavad armastuslaulud eesti luuletajate tekstidele ning näitlejate originaallooming.

Marie Underi loometee algusaastad, mil ilmusid luulekogud “Eelõitseng” (1918) ja “Sonetid” (1917) olid otsustava tähtsusega, kujundades põhja, millele toetub järgnevate kümnendite küps ja täiuslik poeesia. Lavastusse raamitud ajaperioodi saladused avanevad tänu luuletaja kirjadele Ants Laikmaale. See on huvitav loomingu- ja vabanemise aeg. Tsiteeri-

des ühte kirjalõiku: “See hää, mis ma eneses ise valuga olen kasvatanud – ainult sellel on väärtus: see on minu teenus.”

“Alati küsitakse teatritegijatelt ja on meilki küsitud, mida me publikule öelda tahame ehk miks me seda teeme,” meenutab idee autor, peamine dramatiseerija ja lavastaja Anneli Aken. “Praegu on ju naised 180 kraadi iseseisvamad kui 20. sajandi alguses, kuid poeetisi loomingu- ja kasvamisega lugu on saanud hoopis laiema tähenduse.”

Tõsi, erinevalt Underist ei kammitsen tänapäeva naised ehk mitte enam niivõrd abielusidemed ja toona ühiskonnas aktiveeritud rollijaotus (Kinder, Küche, Kirche!) kui töö ja karjäär. Nii Eestis kui ka mujal Euroopas on palju loomingu- ja naisi, kellel märksa mõistvam ja toetavam abikaasa kui raamatupidaja Karl

Hacker Underi kõrval, aga selleks, et toime tulla, peab tihti ka naine mitme koha peal töötama ning loomingu jaoks enam aega ei jää.

“Lisaks võitlusele loomingu- ja vabaduse eest oli mul lavastusega tegelemiseks ka kodulooline põhjus: Haapsalu ja Läänemaaga seotud kunstnik Ants Laikmaa,” täiendab Anneli.

“Oma kirjades manitses Laikmaa Underit pigem tagasihoidlikkusele, aga ise oli mitmes mõttes üsna julgemees: üks esimesi eesti kunstnikke, kes pärast õpinguid Düsseldorfis sõandas kodumaal tegutsema hakata. Pärast Tallinna ateljeekooli sulgemist ehitas ta Läänemaale Kadarpiku külla sellise maja, mille veider arhitektuur oli ka tõeline julgustükk. Praegu on selles majas kunstniku majamuuseum, ülimalt armas paik, oleme ka seal etendust mänginud.”

Alates 2007. aastast Luksemburgis ja Saksamaal elav Anneli Aken on Randlase teatriga seotud 1994. aastast: esialgu muusikajuhina, siis näitlejana, lavastajana, produtsendina ning noortestuudio juhina.

Anneli on lõpetanud Tallinna Ülikooli režii erialal (2001–2005), juhendajad Rudolf Allabert ja Toomas Löhmuste. Põline tallinlane Lea Adrikorn liitus Haapsalu näiteseltskonnaga suvel 2003. Lisaks Underi-loole loonud Georges Bernanos’ “Karmeli tütardest” (lavastaja Raul Tammet).

Anneli ja Lea on “under Underi” eest pärjatud dramaturgia- ja interpretatsioonipremiaga Eesti harrastusteatri festivalil.

Marko Matvei on lõpetanud Haapsalu muusikakooli teatriklassi ning Randlase etendustes mänginud poisipõlvest peale, eeskujuks kauaaeg-

ne näitleja ja lavastaja Maie Matvei. Ka Indrek Pangsepp on Randlases juba lapsena, samuti tänu ema eeskujule: alustas 1980. aastatel Valge Daami etenduses kooripoisina ning 2008. aastal oli Eesti tuntuima vabaõhuetenduse autor ja lavastaja. Arved Alas satub Saksamaa pinnale päris tihti, aga hoopis meremehena. Randlases on ta alates 1998. aastast, lisaks meeldejäävatele karakterrollidele on ta lavastanud kaks etendust.

Etendus kestab kohvipausiga umbes kaks tundi.

Lisaks Bonnil saab “under Underi” näha ka 20. oktoobril kell 20 Luxembourgis Foyer Europeen’is ja 22. oktoobril kell 19 Brüsselis Eesti saatkonnas. Teatrireis saab teoks tänu Eesti Vabariigi Kultuuriministri ja Eesti Instituudi lugemisaasta programmi toetusele.

Mare Rahkema

Pilk ette

- **31.10.2010 – Hamburg**
Hamburgi Eesti Rahvuskoondise kohtumine
Kaja Telschowi ettekanne Anna Haavast
algus: kell 15.00
koht: Nikolai kiriku koguduse maja, Abteistr. 39, Hamburg
info: Gina Bauer
e-post: HSGmbH@t-online.de
- **15.–17.10.2010 – Malente**
Academia Baltica konverents "Baltikum II maailmasõjas"
Referendid Eestist: Peeter Järvlaid, Toomas Hiio, Meelis Maripuu
info: tel 0451-396940
www.academiabaltica.de
- **24.10 – Bonn Bad Godesberg**
Randlase trupi kontsertetendus "under Under ehk õhtu Marie Underi mõju all"
algus: kell 16.00
koht: Haus Annaberg
info: Mare Rakkema
e-post: mare321@msn.com
- **03.10.2010 – Brieselang**
Kunst ja köök
Kulinaarne avastusreis läbi Eesti Osalemine 12 eurot (eelregistreerimisega)
Üritus kestab 10.30 kuni 15.00
koht: Märkischer Künstlerhof, Platz des Friedens, 14656 Brieselang (Nord)
info: maerkischer-kuentlerhof.de
tel: 033232-23351
- **15.10.2010 – Berliin**
ZEBRA Poetry Film'i festivali "Poesie-Medien-Kunst" raames linastub Jüri Reinvere ja Catherine Jarvise film "Requiem – The Opposite of Thought"
koht: kino Babylon-Mitte/3 Berliinis
info: www.literaturwerkstatt.org
- **15.10.2010 – Brieselang**
Eesti jazz
Organiseerijad Kunstverein Brieselang ja Eesti Saatkond
algus: kell 19.00
koht: Märkischer Künstlerhof, Platz des Friedens, 14656 Brieselang
info: tel 033232-23351
- **Kammerorkestri "Kremerata Baltica" kontsertreis**
Suurepärase kammerorkester 27 noore muusikuga Balti riikidest. Orkestri rajaja, kunstiline juht ja sooloviuldaja on Riias sündinud kunstnik Gidon Kremer.
14.10 – Usedom; 15.10 – Hamburg; 16.10 – Hannover; 17.10 – Berlin; 22.10 – Weiden
- **10.11.2010 – Dortmund**
Eesti Filharmoonia Kammerkoor
Dirigeerib Daniel Reuss
Muu hulgas ka Pärdi, Kreegi, Tüüri ja Grigorjeva looming
algus: kell 20.00
koht: Konzerthaus Dortmund, Brückstr. 21, 44135 Dortmund
tel 0231-226960
www.konzerthaus-dortmund.de
- **26.11–19.12.2010 Metsatöll koos Finntrolliga Euroopa tuuril**
27.11 – Essen, Turock; 29.11 – Hamburg, Markthalle; 30.11 – Braunschweig, Meier Music Hall; 01.12 – Ludwigsburg, Rockfabrik; 02.12 – Berlin, K17; 03.12 – Leipzig, Hellraiser; 04.12 – Lichtenfels, Metal Meeting; 10.12 – München, Backstage Meeting; 19.12 – Frankfurt, Batschkapp
info: www.metsatoll.ee

Juubilarid!

*Et kodukoldes tuli põleks,
et soojust palju elus oleks,
et kauneid hetki oleks veelgi
ja roose leiduks eluteelgi!*

September
pr Laine Bäuml
pr Mari-Liis Dinkelbach
pr Doris Kõrven
pr Lia Rosenthal

Oktoober
pr Olga Kompus
pr Ivi-Maire Prüß
hr Wilhelm Stratemann
hr Herbert Veerpöld

Õnnitlevad Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

Õnnitlused

*Teil soovime õnne ja tervist ja kannatust,
et kasvaks pojuke hästi vallatu!
Et rõõmu tooks ta kasvuragin
ja põrandalt kostuks pea sammupladin!*

Südamlikke õnnesoove

vanematele
Liilika ja Jalal Mahanssurile
ja õele Freyale

poja ja venna
Lennarti

sünni puhul

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis
ja Eesti Rada

Eelteated EÜSLi jõulupidudest

- **München – 27.11.2010**
algusega kell 15.00
koht: St. Martin Kirche, Arndtstr. 8
info: Karin Ladva-Zoller
- **Hamburgi Eesti Kool – 04.12.2010**
algusega kell 15.00
koht: Soome meremeeste kirikus kooli ruumides
info: Ave Vals
- **Hamburgi Eesti Rahvuskoondis – 05.12.2010**
algusega kell 15.00
koht: Nikolai kiriku koguduse maja, Abteistr. 39, Hamburg
Jõulujumalateenistus – õpetaja Kristel Neitsov
info: Gina Bauer
- **Baden-Württembergi Eesti Rahvuskoondis – 11.12.2010**
algusega kell 18.00
koht: Im Gemeindezentrum Hagsfeld, Schäferstr. 15, 76139 Karlsruhe
Etteteatamine kuni 05.12.2010
Meeli Baggeri juures
(m.bagger@web.de või tel 0721-3844418)
- **EELK Kölni koguduse jõulujumalateenistus** – teenib õpetaja Kristel Neitsov.
Jumalateenistus viiakse läbi Linda Pärteli kodus
Lähem info saabub kogudusliikmetele novembris
- **KERKi jõulupidu – 19.12.2010**
algusega 14.30
koht: Haus Annaberg (Annaberger Str. 400, Bonn / Bad-Godesberg)
Osavõtust anna teada 10. detsembrini aadressil mare321@msn.com
info: Mare Rakkema

Teade

Karlsruhe Saksa-Eesti Selts koostöös Muusikailikooli ja ELiga korraldavad 5. novembril algusega kell 19.30 Karlsruhe Muusikailikoolis (Am Schloss Gottesaue 7, 76131 Karlsruhe) Euroopa õhtu.

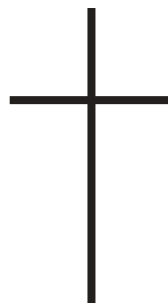
Eesti muusikat tutvustava programmi pealkirjaks on "Spiegel im Spiegel" ja esitusele tulevad teosed heliloojatelt, kel kõigil on sel aastal ümmargune sünnipäev: Arvo Pärt 75, Lepo Sumera 60 ja Urmas Sisask 50. Helilooja Urmas Sisask on õhtul kohal ja on lubanud osaleda nii kontsertosas kui ka pärast kontserti lossi keldrisaalis toimival vastuvõtul. Musitseerivad Karlsruhe Muusikailikooli õppejõud ning üliõpilased.

Sissepääs tudengitele on 8 € ja täiskasvanutele 15 €. Kuna kohtade arv saalis on piiratud, palume registreerida pr Anne Kippari juures (tel 0721-887770).

Mälestame armsat sõpra
Jüri Salumetsa

Velta, Astrid, Arvo
Lea, Raimo, Naimi, Imbi
Villu, Mati
Sarmite, Agnes
Leila, Heiti

Mälestame lahkunud
Villem Tuttelbergi

Avaldame kaastunnet perele
Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis
Eesti Rada

IN MEMORIAM

Jüri Salumets

* 21.02.1922 Tännassilmas
† 25.07.2010 Kuressaares

Kaugelt kodumaalt saabus meile kurb sõnum – Saaremaa hooldekodus suikus igavesele unele skm Jüri Salumets.

Jüri on meile eelkõige meelde jäänud skautide ja gaidide maailmalaagrist "Ühendaja" Bundenbachis/Kirnis aastal 1970. Seal oli suurepärase laagrikokk, kes toilustas mitusadat laagrist osavõtjat.

Meie sügavaim kaastunne tema abikaasale Lindale ja ta lastele Marele, Reinule ja Thomasele koos perekondadega.

Vasakuga kõikide nimel, vgd Vilma Brinkmann ja skm Raimond Leitaru

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastõid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.

Viimane veerg

● Euroopa Keskpang saadab selle aasta lõpukuudel igasse Eestimaa kodusse 20eurosega plastkaardi, mis tutvustab rahatähe turvaelemente ja mille teisel küljel on praktiline info euro ja krooni kursist. Kaardile on kantud kõikide eurosentide ja paberrahade väärtus Eesti kroonides. Euroopa Keskpanga president Jean-Claude Trichet teatas 2. septembril Frankfurtis antud pressikonverentsil, et ta on rahul Eesti ettevalmistustega liitumisel eurosooniga. Trichet osales ka 20. septembril euro rahatähte kampaania pidulikul käivitamisel Tallinnas.

● Algselt 2011. aasta juulis valmima pidanud teletornist loodeti kultuuripealinna Tallinna üht tõmbenumbrit, kuid nüüd on töö valmimisaeg teadmata. Tallinna teletorni vaevu alanud remont jäi katki, kui ehitaja lepingu üles ütles ja uuele ehitushankele laekunud pakkumised olid korraldajate hinnangul liiga kallid. SA Tallinna Teletorn juhataja Riina Roosipuu ütles, et ehituskulude kokkuvõtmiseks on sihtasutus valmis teletorni avamist edasi lükkama.

● September tõi järjekordse kurva uudise Afganistanist, kus NATO operatsioonil lahinguülesandeid täites hukkus isevalmistatud pommi läbi Eesti jalaväekompanii Estcoy-10 kaitseväljane nooremseersant Herdis Sikka. President Toomas Hendrik Ilves andis Sikkale postuumselt Kotkaristi teenetemärgi. "Ma tahan, et te teaksite: nooremseersant Herdis Sikka võitles õige asja eest. Ta võitles kurjuse ja vägivalda vastu, turvalise ja eduka Afganistani eest, kokkuvõttes rahulikuma maailma eest," ütles president Sikka ärasaatmisel Kaarli kirikus Tallinnas.

● Augustis ja septembris tähistati helilooja Arvo Pärdi 75. sünnipäeva mitmete ettevõtmistega üle Eesti. Arvo Pärdi kuu startis Pärdi, Peeter Jalaka ja Tõnu Kaljuste etendusega "Alguses oli" Tallinnas Noblessneri valukojas, kulmineerus sünnipäevakontserdiga "III sümfoonia: Meie aed" Paide ja Rakvere spordihallis 11. septembril ning lõppes tantsuetendusega "Dance by Pärt" Paide kultuurikeskuses. Arvo Pärdi 75. sünnipäeva aastat tähistati tänavu ka Istanbulis. 38. rahvusvahelise Istanbuli muusikafestivali raames toimus ajaloolises Hagia Irene kirik-muuseumis helilooja autori-kontsert. Kontserdil tuli esmaettekandele kahe Euroopa kultuuripealinna (Istanbul 2010 ja Tallinn 2011) koostöös tellitud uus eepos "Aadama itk".

● Võidusamba valgustus valmib jaanuari lõpuks. Vabadussõja võidusamba projektijuhi Martin Hurda sõnul venis lepingu allkirjastamine seepärast, et kaitseministeerium arvestab seniseid õppetunde ning tahab edasi liikuda rahulikult ja läbimõeldult. Leping sõlmiti 3. septembril ning nüüd hakkab KH Energia-Konsult projekteerima võidusamba valgustus- ja ventilatsioonistemeid. Lepingu järgi peavad kõik tööd võidusamba juures ühele poole saama järgmise aasta jaanuari lõpuks ning sama aja jooksul lõpetatakse ka sambaga seotud vaegtööd.

ÜLESKUTSE

Soovid sõbrale/tuttavale saata jõulutervitust?
Kasuta võimalust ja pane kuulutus lehte!
Viimane tähtpäev: 10. november 2010
EestiRada@yahoo.de